

ชื่อวิจัย การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายของหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6 จังหวัดลพบุรี

ผู้วิจัย ชัยพร พันธุ์น้อย

ปีที่วิจัย 2564

บทคัดย่อ

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายของหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6 จังหวัดลพบุรี มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการในการบริหารจัดการศึกษาของหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6 จังหวัดลพบุรี 2) สร้างรูปแบบฯ 3) ทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบฯ และ 4) ประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ในสถานศึกษาอื่น วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการบริหารจัดการศึกษาของหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6 จังหวัดลพบุรี ในปีการศึกษา 2562 ประชากร คือ ครู 11 คน และผู้ปกครอง 11 คน เครื่องมือ คือ ประเด็นการสนทนากลุ่ม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบฯ ในปีการศึกษา 2562 ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ 24 คน เครื่องมือ คือ แบบวิเคราะห์เอกสาร ประเด็นในการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิเคราะห์เอกสาร สนทนากลุ่ม และประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบฯ ในปีการศึกษา 2563 ประชากร คือ ครู 22 คน ตัวแทนภาคีเครือข่าย 24 คน และกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครอง 139 คน เครื่องมือ คือ แบบประเมินประสิทธิผลในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบฯ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทดลองใช้ ประเมินประสิทธิผล และสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 4 ประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ในสถานศึกษาอื่น ในปีการศึกษา 2563 ประชากร คือ ผู้อำนวยการศูนย์ฯ 12 คน และครูประจำหน่วยบริการ 36 คน เครื่องมือ คือ แบบสอบถามความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ ไปใช้ในสถานศึกษาอื่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย มีดังนี้

1. สภาพปัจจุบันในการบริหารจัดการศึกษาของหน่วยบริการฯ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครู มีภาวะผู้นำ มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน หน่วยบริการได้รับการจัดสรรงบประมาณ มีอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม รวมถึงมีการประสานงาน และรายงานผลการดำเนินงานแก่ผู้ปกครอง หน่วยงานต้นสังกัด และสาธารณชน แต่ขาดการมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ นวัตกรรม การให้ข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติงาน การสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาจากผู้ปกครองและหน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง ส่วนความต้องการในการบริหารจัดการศึกษาของหน่วยบริการฯ พบว่า ควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงาน ทรัพยากรทางการศึกษา การวางแผน ผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม การปรับปรุง พัฒนา สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของหน่วยบริการ จากผู้ปกครอง และหน่วยงานภายนอกอย่างเป็นรูปธรรม

2. รูปแบบการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายของหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6 จังหวัดลพบุรี ที่สร้างขึ้น มี 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 แนวคิดของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ และองค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต โดยรูปแบบมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.61, \sigma=0.16$) และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.70, \sigma=0.17$)

3. ผลการทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบฯ พบว่า ด้านผลการดำเนินงานของหน่วยบริการตามตัวบ่งชี้ ครู มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 94.55) และตัวแทนภาคีเครือข่าย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 96.83) โดยภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากร และการดำเนินงานของหน่วยบริการเพิ่มมากขึ้น ด้านคุณภาพของผู้เรียนตามตัวบ่งชี้ ครู มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 97.88) และตัวแทนภาคีเครือข่าย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 97.78) โดยผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นตามจุดประสงค์ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว ด้านความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบฯ ตัวแทนภาคีเครือข่าย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.72, \sigma = 0.16$) และผู้ปกครอง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71, S.D. = 0.20$)

4. ผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้ในสถานศึกษาอื่น พบว่า ผู้อำนวยการศูนย์ฯ มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.64, \sigma = 0.22$) และครูประจำหน่วยบริการ มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.72, \sigma = 0.22$)